

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudkyně zpravodajky Mgr. Sylvie Šiškeové a soudce JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **M. P.**, zastoupená Mgr. Igorem Petreckým, advokátem, se sídlem C. Boudy 606/8, Třebíč, proti žalované: **Univerzita Karlova**, se sídlem Ovocný trh 560/5, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí rektora žalované ze dne 30. 7. 2018, č. j. POP/UKRUK/12/137797/2017-3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 4. 2020, č. j. 11 A 218/2018 – 24

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 4. 2020, č. j. 11 A 218/2018 – 24, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí rektora žalované ze dne 30. 7. 2018, č. j. POP/UKRUK/12/137797/2017-3, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 24 456 Kč k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Igora Petreckého, advokáta, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 12. 2017, č. j. POP/UKRUK/512/137797/2017-1, rektor žalované stanovil žalobkyni poplatek spojený se studiem ve výši 32 500 Kč za delší studium za započatých 6 měsíců studia od 25. 10. 2017 do 25. 4. 2018. Žalobkyně rozhodnutí napadla odvoláním, v němž požádala o prominutí poplatku z důvodu narození dítěte dne X. S ohledem na zjištění, že v případě žalobkyně nebyly splněny podmínky pro prominutí poplatku podle

čl. 2 opatření rektora žalované č. 45/2017 nazvaného „Postup při posuzování žádostí o prominutí či snížení poplatku spojeného se studiem“ (dále jen „opatření rektora“) a nebyl dán důvod pro prominutí poplatku podle zásad uvedených v příloze č. 2 statutu žalované (dále jen „statut“), rektor rozhodnutím označeným v záhlaví odvolání žalobkyně zamítl. Rektor v rozhodnutí uvedl, že žalobkyně mohla úlevu na poplatku z důvodu narození dítěte uplatnit v odvolání proti rozhodnutí rektora ze dne 10. 5. 2018, č. j. POP/UKRUK/5/141247/2018-1, jímž jí byl vyměřen druhý poplatek za delší studium za období od 26. 4. 2018 do 26. 10. 2018; tak však neučinila.

[2] Žalobu proti rozhodnutí rektora Městský soud v Praze zamítl. Vzhledem k tomu, že poplatková povinnost žalobkyni vznikla dne 25. 10. 2017 a dítě se jí narodilo dne X, tedy až po vzniku poplatkové povinnosti, nemohl být poplatek prominut. Z napadeného rozhodnutí podle městského soudu zřetelně vyplývaly úvahy, jimiž se rektor při svém rozhodování řídil. Rozhodování o prominutí či snížení poplatku v případě narození dítěte nezávisí pouze na správním uvážení. Článek 2 opatření rektora jasně vymezuje podmínku, při jejímž splnění bude poplatek prominut, a sice narození dítěte v období 9 měsíců přede dnem vzniku poplatkové povinnosti. Za předpokladu, že žadatel podá žádost o prominutí poplatku a tato podmínka je ve vztahu k žadatelem specifikovanému poplatku splněna, bude žádosti vyhověno a poplatek bude v celém rozsahu prominut. Uvedené opatření tudíž nepřipouští úvahu rektora o tom, zda a případně v jakém rozsahu poplatek promine. Zároveň jím však není umožněno správní uvážení ani v opačném případě a v okamžiku, kdy podmínka splněna nebude, rektor nemůže žádosti vyhovět.

[3] Městský soud neshledal jako důvodnou námitku žalobkyně týkající se tvrzeného odklonu od zavedené rozhodovací praxe. Nepřisvědčil ani argumentaci žalobkyně, že jí nárok vznikl a poplatek proto měl být prominut bez ohledu na nesprávně uvedené číslo jednací, případně že rektorovi mělo být zřejmé, proti jakému rozhodnutí odvolání směřuje. Žalobkyně si musela být vědoma skutečnosti, že poplatky jsou jí za různá období stanovovány různými rozhodnutími. V odvolání i v žalobě shodně označila napadené rozhodnutí, kterým jí byl stanoven poplatek za období od 25. 10. 2017 do 25. 4. 2018. Ve vztahu ke specifikovanému období jí však nárok na prominutí poplatku z důvodu narození dítěte nevznikl. Žalobkyni sice byla v krátkém časovém sledu doručena dvě rozhodnutí žalované, avšak jednalo se o dvě samostatná rozhodnutí, která byla vydána v samostatných řízeních a týkala se dvou rozdílných období. Rozhodnutí se lišila nejen čísly jednacími, ale zejména výrokem obsahujícím období, za které byl poplatek stanoven. Nedostatečnou pozornost žalobkyně při označení odvoláním napadeného rozhodnutí nelze přičítat k tíži žalované. Správní orgán nemůže, zejména v řízení o žádosti, nahrazovat projev vůle žadatele, ani přezkoumávat, zda odvolání nemělo být podáno proti jinému rozhodnutí než tomu, které bylo v odvolání jednoznačně vymezeno. Argumentaci žalobkyně, že nemá k dispozici administrativní aparát a její pozornost byla v dané době oslabena péčí o novorozené dítě, městský soud nepovažoval za důvodnou. Jako relevantní neshledal ani námitky týkající se pochybení při doručování.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Argumentaci soustředila zejména na otázku, zda mohl rektor v rámci svého správního uvážení stěžovatelce prominout vyměřený poplatek za delší studium. Podle stěžovatelky trpí úvaha městského soudu logickou nesprávností. Z čl. 2 opatření rektora lze dovodit pouze skutečnost, že pokud je splněna podmínka narození dítěte v období 9 měsíců přede dnem vzniku poplatkové povinnosti, poplatek bude prominut. V žádném případě z něj nevyplývá povinnost žádosti nevyhovět, pokud podmínka splněna není. Důsledkem nesplnění podmínky je převedení

pokračování

rozhodování ze schématu „když – tak“ na standardní individuální správní uvážení ve smyslu čl. 3 odst. 5 písm. d) přílohy č. 2 statutu, tj. zohlednění jiného důvodu hodného zvláštního zřetele. Za takový jiný důvod hodný zvláštního zřetele stěžovatelka označila okolnost, že na prominutí poplatku měla nárok, což rektor v době rozhodování věděl.

[5] Stěžovatelka poukázala rovněž na nutnost zohlednit individuální okolnosti při aplikaci zásady bdělosti. Na rozdíl od městského soudu vyjádřila přesvědčení, že tyto okolnosti (pochybení při doručování, péče o dítě a absence administrativního aparátu) nejsou irelevantní a městský soud měl zachování zásady bdělosti posuzovat v jejich kontextu.

[6] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s právním posouzením městského soudu. Uvedla, že stěžovatelka chybně spojuje dvě samostatná řízení o dvou samostatných poplatcích v jedno. V daném případě není rozhodování založeno na správním uvážení, naopak čl. 2 opatření rektora jasně vymezuje podmínku, při jejímž splnění bude poplatek prominut. Pokud podmínka splněna není, nemá rektor žalované možnost rozhodnout jinak, než žádosti nevyhovět. Žalovaná dále odkázala na napadené rozhodnutí, v němž podrobně popsala způsob vyměření poplatku, a uvedla, že zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, jiný výklad nepřipouští.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil kasační námitku týkající se aplikace zásady bdělosti. Podle stěžovatelky měl městský soud hodnotit zásadu bdělosti v kontextu specifických okolností její situace, zejména problémů s doručováním a péčí o novorozené dítě. Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že právní zásady, na nichž je právní řád vystaven, nemohou být aplikovány bez ohledu na všechny okolnosti projednávané věci. Jinak řečeno, ani aplikace zásady „*bdělým náležejí práva*“ nesmí být samoučelná nebo odporovat principům spravedlnosti (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 2732/15). Nejvyšší správní soud však v odkazu městského soudu na tuto zásadu nespatřuje rozpor s výše uvedenými závěry. Požadavek přesného a jednoznačného označení napadeného rozhodnutí nelze považovat za nepřiměřeně přísný ani samoučelný. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na zásadu dispoziční, která ovládá také správní řízení včetně řízení odvolacího. Předmět a rozsah odvolacího přezkumu, tedy vymezení rozhodnutí, proti němuž odvolání směřuje, v jakém rozsahu jej odvolatel napadá a v čem spatřuje jeho nezákonnost či nesprávnost, jsou v souladu s § 82 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, základní náležitostí odvolání. Odpovědnost za rozsah a hlediska odvolacího přezkumu rozhodnutí nese odvolatel, byť existují také skutečnosti, které je správní orgán povinen zkoumat bez ohledu na obsah odvolání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2008, č. j. 2 As 56/2007 – 71, č. 1580/2008 Sb. NSS), například nicotnost rozhodnutí (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010 – 65, č. 2837/2013 Sb. NSS). Stěžovatelčino pochybení spočívající v uvedení čísla jednacího patřícího jinému rozhodnutí, byť také vydanému v související věci stěžovatelky, však nepředstavuje skutečnost, k níž by rektor musel přihlídnout z moci úřední.

[10] V případě stěžovatelky nešlo o situaci obdobnou té, kterou Nejvyšší správní soud popsal v rozsudku ze dne 19. 11. 2009, č. j. 1 Afs 88/2009 – 48, č. 2646/2012 Sb. NSS, a označil

za přepjatě formalistickou. V citovaném rozsudku se jednalo o dvě rozhodnutí vydaná v rámci jednoho správního řízení v prvním a druhém stupni, přičemž žalobce chybně označil jako žalovaného prvostupňový správní orgán. Ze žaloby však bylo jednoznačně patrné, čeho a z jakých důvodů se žalobce domáhal. Rozhodnutí správních orgánů prvního a druhého stupně tvoří z hlediska soudního přezkumu jeden celek a zákon nadto výslovně stanoví, který ze správních orgánů má v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu pozici žalovaného. V nyní souzené věci se naopak jednalo o dvě samostatná prvostupňová rozhodnutí rektora, která byla vydána v samostatných řízeních a týkala se dvou rozdílných období. Pokud stěžovatelka odvoláním výslovně napadla pouze jedno rozhodnutí, nebyl rektor povinen ani oprávněn k jedinému odvolání přezkoumat obě rozhodnutí. Takovým postupem by za stěžovatelku nepatřičně dotvářel předmět a rozsah odvolacího přezkumu, tím spíše pak v situaci, kdy stěžovatelka v odvolání identifikovala pouze jedno z těchto rozhodnutí. Rektor nemohl místo stěžovatelky určovat předmět odvolacího řízení a nahrazovat tím její vůli. Tato kasační námitka tedy není důvodná, neboť rektor nepochybil, pokud v souladu s dispoziční zásadou rozhodoval o žádosti o prominutí poplatku za studium za období uvedené právě v tom rozhodnutí, které stěžovatelka označila v odvolání.

[11] Stěžovatelka dále tvrdí, že z opatření rektora nevyplývá povinnost rektora žádosti o prominutí poplatku nevyhovět, pokud podmínka splněna není. Důsledkem nesplnění podmínky je pouze změna rozhodování ze schématu „když – tak“ na individuální správní uvážení, které umožňuje čl. 3 odst. 5 písm. d) přílohy č. 2 statutu, tedy okolnost „jiného důvodu hodného zvláštního zřetele“.

[12] Podle § 58 odst. 7 věty druhé zákona o vysokých školách „*rektor může v rámci rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti s přihlédnutím zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu veřejné vysoké školy.*“

[13] Podle čl. 3 odst. 5 přílohy č. 2 statutu může rektor v odvolacím řízení poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti, přičemž podrobnosti stanoví prováděcí opatření rektora. Důvody pro snížení, prominutí nebo odložení splatnosti jsou zejména:

- a) vynikající studijní, vědecké nebo další tvůrčí výsledky, dosažené v rámci studia, v němž bylo vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku,
- b) absolvování studijního pobytu organizovaného nebo zajištěného prostřednictvím fakulty anebo univerzity na jiné vysoké škole v zahraničí,
- c) tíživá sociální situace nebo jiné vážné důvody,
- d) jiný důvod hodný zvláštního zřetele.

[14] Podle čl. 2 opatření rektora „*žádosti účastníka řízení o prominutí poplatku podle ustanovení § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách z důvodu narození dítěte v období 9 měsíců přede dnem vzniku poplatkové povinnosti bude vyhověno a tento poplatek bude v celém rozsahu prominut. Z důvodu narození tohoto dítěte bude prominut nejvýše jeden poplatek, i když účastník řízení splní výše uvedené podmínky ve vztahu k více poplatkům.*“

[15] Podle čl. 5 odst. 1 opatření rektora „*přehled důvodů pro snížení nebo prominutí poplatku uvedeného v ustanovení § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách včetně procentuální výše je uveden v Příloze č. 1 tohoto opatření.*“

pokračování

[16] Možnost snížení, prominutí nebo odložení termínu splatnosti poplatku a s ní související správní uvážení rektora vyplývá z § 58 odst. 7 zákona o vysokých školách, který předpokládá stanovení zásad pro tento postup ve statutu veřejné vysoké školy. Konkretizaci důvodů pro snížení, prominutí nebo odložení splatnosti obsahuje čl. 3 odst. 5 přílohy č. 2 ke statutu; k jeho provedení slouží opatření rektora. Jde tedy o situaci obdobnou té, kterou Nejvyšší správní soud posuzoval v rozsudku ze dne 23. 8. 2007, č. j. 7 Afs 45/2007 – 251, č. 1383/2007 Sb. NSS: obecně závazný právní předpis výslovně neupravil postup správních orgánů, k němuž byly zmocněny na základě zákona. Nejvyšší správní soud zde konstatoval, že krajský soud nepochybil, pokud následně přezkoumal postup správního orgánu i z hlediska jeho souladnosti s vnitřním předpisem, který nebyl jinak obecně právně závazný. Stejně jako je tomu v nyní souzené věci u opatření rektora i tam interní předpis (vydaný generálním ředitelem Generálního ředitelství cel) upravoval postup, který jinak není regulován obecně závazným pravidlem chování a založil správní praxi. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že správní orgán se od této správní praxe nemůže v jednotlivém případě odchýlit, neboť takový jeho postup by byl libovůlní, která je v právním státě (čl. 1 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky) nepřijatelná.

[17] V nyní souzené věci konkretizuje statut žalované a opatření rektora pomocí (vzhledem k „otevřené“ kategorii jiných důvodů hodných zvláštního zřetele fakticky demonstrativního) výčtu důvody vedoucí k možnému snížení, prominutí či odložení splatnosti poplatku. V případě některých důvodů uvedených v opatření rektora se rektor zavázal žádostem vyhovět a určil, v jaké výši se tak bude díť (příloha č. 1). Narození dítěte se podle čl. 2 opatření rektora považuje za důvod vedoucí vždy k úplnému prominutí poplatku, avšak pouze v případech, kdy k němu došlo v období 9 měsíců přede dnem vzniku poplatkové povinnosti. Individuální posouzení specifických případů pak umožňuje hledisko „jiného důvodu hodného zvláštního zřetele“ podle čl. 3 odst. 5 písm. d) přílohy č. 2 statutu.

[18] Stěžovatelka ve formulářovém odvolání uvedla důvod pro prominutí poplatku za studium spočívající v „narození dítěte dne X“. Rektor tvrzení stěžovatelky posoudil podle čl. 2 opatření rektora jako žádost o prominutí poplatku z důvodu narození dítěte v rozhodném období 9 měsíců přede dnem vzniku poplatkové povinnosti a rozhodl, že její situace nesplňuje tam stanovené předpoklady.

[19] Rektor však pochybil, když se při rozhodování o odvolání zaměřil výhradně na posouzení podmínek pro prominutí poplatku z hlediska důvodu, který je vymezen v čl. 2 opatření rektora, a opomněl se zabývat tím, zda stěžovatelkou uvedené skutkové tvrzení nenaplňuje některý jiný z možných důvodů, včetně zbytkové kategorie jiného důvodu hodného zvláštního zřetele ve smyslu čl. 3 odst. 5 písm. d) přílohy č. 2 statutu. V rozporu s § 58 odst. 7 zákona o vysokých školách nevyužil správního uvážení, jak mu zákon ukládá (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 11. 1993, č. j. 6 A 99/92 – 50), a nezabýval se žádostí ze všech hledisek uvedených ve statutu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžovatelka nebyla povinna v žádosti o prominutí poplatku uvést přesnou právní kvalifikaci důvodu prominutí, musela však uvést skutkové okolnosti, pro které o prominutí poplatku žádá. Stěžovatelce proto nelze klást k tíži skutečnost, že výslovně neodkázala na „zbytkovou“ kategorii jiných důvodů pro prominutí či snížení poplatku za studium; postačuje, že popsala důvod, který ji k žádosti vedl (narození dítěte).

[20] Z výše uvedeného vyplývá, že rektor byl při svém rozhodování povinen užít správního uvážení, přičemž tyto úvahy správního orgánu musí být z rozhodnutí patrné, aby je bylo možné (být v omezeném rozsahu) přezkoumat. K rozsahu přezkumu správního uvážení se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, v němž vyložil,

že ačkoliv je udělování humanitárního azylu určováno správním uvážením, nevylučuje to zcela soudní přezkum: „*V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem.*“ Pokud tedy právní předpis předpokládá užití správního uvážení, je správní orgán povinen tuto úvahu učinit a promítnout do svého rozhodnutí tak, aby bylo přezkoumatelná ve výše naznačeném rozsahu (obdobně např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 – 42, č. 906/2006 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004 – 79, č. 739/2006 Sb. NSS).

[21] Právní úprava rozhodování o prominutí nebo snížení poplatku v sobě v určitých případech kombinuje užití správního uvážení a výklad neurčitěho právního pojmu, kterým je onen „důvod hodný zvláštního zřetele“. Neurčitým právním pojmem se rozumí pojem, jenž „nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. [...] Zákonodárce vytváří prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu určitého neurčitěho právního pojmu, či nikoli. Ovšem naplnění obsahu neurčitěho právního pojmu pak s sebou přináší povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvidá. Při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její hodnocení. Naproti tomu u správního uvážení je úvaha orientována na způsob užití právního následku (např. vyslovit zákaz určité činnosti).“ (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 – 72, č. 375/2004 Sb. NSS). Obdobně na problém nahlíží i právní teorie, např. Hendrych, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 54 a násl. Rozsah soudního přezkumu se pak liší v závislosti na tom, zda je předmětem přezkumu správní uvážení nebo výklad a užití neurčitěho právního pojmu (např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011 – 154, č. 3073/2014 Sb. NSS). Při kombinaci správního uvážení a neurčitěho právního pojmu jako podmínky pro jeho užití musí správní orgán nejprve interpretovat neurčitý právní pojem a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Pokud dojde k závěru, že je tento pojem naplněn, provede správní uvážení, jak mu ukládá zákon, při němž vybere některou z alternativ rozhodnutí. Naopak, není-li neurčitý právní pojem naplněn, není dán prostor pro jakoukoliv úvahu správního orgánu. (např. rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 - 27, č. 3200/2015 Sb. NSS).

[22] Aplikováno na zde souzenou věc, rektor je povinen zhodnotit skutková tvrzení stěžovatelky a posoudit, zda tato tvrzení lze podřadit pod kterýkoliv z přípustných důvodů pro prominutí nebo snížení poplatku. Těmi jsou předně ty důvody uvedené v opatření rektora a příloze č. 1 k němu, které za naplnění tam stanovených podmínek vždy vedou k prominutí poplatku. Pokud nastala situace nenaplnuje žádný z těchto důvodů, musí rektor žádost posoudit i z hlediska ostatních přípustných důvodů pro prominutí poplatku uvedených v čl. 3 odst. 5 přílohy č. 2 statutu, resp. v opatření rektora. U důvodů vymezených neurčitým právním pojmem („tíživá sociální situace nebo jiné vážné důvody“ a „jiný důvod hodný zvláštního zřetele“) musí rektor nejdříve posoudit, zda skutkový stav (stěžovatelkou předestřená tvrzení) spadá do rozsahu některého z těchto pojmů, jak je vyložil a ve své správní praxi užívá. Pokud dojde ke kladnému závěru, užije správní uvážení. V případě stěžovatelky se tedy měl rektor zabývat tím, zda skutečnost spočívající v narození dítěte dne X, která nemohla být důvodem pro prominutí poplatku za studium za období od 25. 10. 2017 do 25. 4. 2018 podle čl. 2 opatření, nemůže být pro toto období posouzena jako jiný důvod hodný zvláštního zřetele. Rektorovi bylo navíc z jeho úřední činnosti známo, že v období, za které by na prominutí poplatku stěžovatelka měla nárok podle čl. 2 opatření rektora, žádost neuplatnila. Nemohlo tedy reálně dojít k tomu, že by byl

pokračování

stěžovatelce poplatek prominut dvakrát. Rektor proto měl i tuto okolnost promítnout do svého rozhodnutí a vyložit, zda a proč narození dítěte za konkrétních skutkových okolností posuzovaného případu představuje důvod hodný zvláštního zřetele pro prominutí poplatku za studium či nikoliv, a to způsobem, který by mohl být podroben přezkumu ve smyslu již citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 47/2003 – 48.

[23] Jelikož této své zákonné povinnosti spočívající v právním posouzení tvrzení stěžovatelky ve vztahu ke všem v úvahu připadajícím důvodům pro prominutí poplatku za delší dobu studia rektor žalované nedostál, zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Rozsudek městského soudu, který takové rozhodnutí přezkoumal, je rovněž nepřezkoumatelný (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 – 91), a to v části, v níž posoudil tuto právní otázku (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 – 74, č. 1566/2008 Sb. NSS).

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek zrušil [§ 110 odst. 1 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Za použití § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil i napadené rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud podotýká, že zrušením napadeného rozsudku i rozhodnutí rektora žalované žádným způsobem nepředjímá nové rozhodnutí rektora o stěžovatelčině odvolání. Stěžovatelka v nyní řešené věci nemá právo na určitý, pro ni příznivý výsledek (zde rozhodnutí o prominutí poplatku), ale na řádný proces rozhodování, při němž rektor žalované použije správní uvážení, které mu zákon v těchto případech svěřuje (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 9 Ads 83/2014 – 46, č. 3324/2016 Sb. NSS).

[25] Jelikož Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ruší také rozhodnutí žalované, rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před městským soudem.

[26] Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., aplikovaného na základě § 120 s. ř. s., má úspěšná stěžovatelka právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti žalované, která ve věci úspěch neměla.

[27] Stěžovatelka byla zastoupena advokátem Mgr. Igorem Petreckým v řízení před městským soudem i v řízení před Nejvyšším správním soudem. Náhrada nákladů za řízení před městským soudem zahrnuje zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč, náklady spojené se zastoupením stěžovatelky advokátem v rozsahu tří úkonů právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, replika) a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif]. Náklady zastoupení stěžovatelky advokátem v řízení před městským soudem tedy činí 10 200 Kč. Tuto částku Nejvyšší správní soud zvýšil o částku 2 142 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, jejímž je zástupce stěžovatelky plátcem. Celková výše náhrady nákladů řízení před městským soudem (včetně soudního poplatku) činí 15 342 Kč.

[28] Náklady řízení o kasační stížnosti jsou představovány zaplaceným soudním poplatkem za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč, náklady spojenými se zastoupením stěžovatelky advokátem v rozsahu jednoho úkonu právní služby ve výši 3 100 Kč (sepis a podání kasační stížnosti)

a paušální náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu]. Tuto částku Nejvyšší správní soud zvýšil o částku 714 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty. Celková výše náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti (včetně soudního poplatku) činí 9 114 Kč.

[29] Celková náhrada nákladů řízení stěžovatelky za řízení před městským soudem a Nejvyšším správním soudem, čítající náklady zastupování stěžovatelky advokátem a zaplacené soudní poplatky, představuje částku 24 456 Kč. K jejímu uhrazení k rukám zástupce stěžovatelky byla žalované stanovena lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. října 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu